

การสร้างชุดแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สจากการวิเคราะห์เสียงประสาน
และการอิมโพรไวส์ของบีจี อแดร์ สำหรับผู้เรียนเปียโนแจ๊สระดับกลาง
The Development of Jazz Piano Exercises
Based on Analysis the Harmony and Improvisation Techniques of
Beegie Adair for Intermediate Jazz Piano Student

จารุทัศน์ กิจสอาด^{1*} และนัฐิกา สุนทรธนผล²
Jarutas Kitsaad^{1*} and Nuttika Soontorntanaphol²

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

*Corresponding Author, email: arutaskitsaad@gmail.com

Received: 2025-7-1; Revised: 2025-10-31; Accepted: 2025-10-31

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อสร้างแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สสำหรับผู้เรียนเปียโนแจ๊สระดับกลาง 2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางทักษะการเล่นเปียโนแจ๊สจากการเรียนด้วยชุดแบบฝึกหัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือผู้เรียนเอกเปียโนแจ๊สในระดับอุดมศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาปฏิบัติ เครื่องมือเอก ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งหมด 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1. แบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊ส 2. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบฝึกหัด 3. แบบประเมินทักษะการเล่นเปียโนแจ๊สก่อนและหลังเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ t-test แบบ (Dependent Sample Test)

ผลการวิจัยพบว่า 1. ได้ชุดแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สสำหรับผู้เรียนเปียโนแจ๊สระดับกลางประกอบไปด้วยชุดแบบฝึกหัดการใช้เสียงประสาน 4 บท และชุดแบบฝึกหัดการอิมโพรไวส์ 3 บท รวมทั้งหมดจำนวน 7 บท โดย 1 บทเรียน 2 สัปดาห์ ทั้งหมด 7 บทรวมระยะเวลาเรียนทั้งหมด 14 สัปดาห์ 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดแบบฝึกหัดการวิเคราะห์เทคนิคการใช้เสียงประสานและการอิมโพรไวส์ของบีจี อแดร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: แบบฝึกหัด, เปียโนแจ๊ส, บีจี อแดร์, เสียงประสาน, การอิมโพรไวส์, ผู้เรียนระดับกลาง

Abstract

This research is a developmental study aimed at design and assess the quality of jazz piano exercises for intermediate jazz piano students. The scope of the study involves analyzing Beegie Adair's techniques in harmony and improvisation, using three selected jazz standards as the primary sources for analysis. The researcher transcribed and analyzed these pieces, identifying distinctive techniques employed by Adair. The analysis was divided into 2 main aspects: (1) harmony techniques and (2) improvise techniques. The analyzed techniques were synthesized and used to create a set of 7 jazz piano exercises, consisting of 4 exercises focusing on harmony and 3 on improvisation. The quality of the exercises was evaluated by three jazz piano experts using the Item-Objective Congruence (IOC) index to assess the alignment between each item and its intended objective or content.

The results indicated that the exercises were of acceptable quality. The IOC score was 1.00 in terms of the appropriateness of language, content consistency, relevance to current learner issues, alignment with student development processes, and suitability of practice duration. A score of 0.66 was reported for the appropriateness regarding students' abilities, font size, and musical notation clarity.

Keywords: Exercises, Jazz Piano, Beegie Adaire, Harmony, Improvise, Intermediate Student

บทนำ

ดนตรีแจ๊สเป็นแนวดนตรีที่มีต้นกำเนิดจากทวีปอเมริกา โดยถือเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมที่เกิดจากการหลอมรวมระหว่างดนตรีคลาสสิกของชาวยุโรปที่ถูกนำเข้ามาในช่วงต้นของการตั้งถิ่นฐานในทวีปอเมริกากับดนตรีพื้นถิ่นของชาวแอฟริกันตะวันตก การผสมผสานระหว่างสองวัฒนธรรมนี้ได้สร้างสรรค์แนวดนตรีใหม่ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นทั้งในด้านโครงสร้างทางจังหวะ เทคนิคการใช้เสียงประสาน และรูปแบบการอิมโพรไวส์ (พลริทีย์ โอภาพันธ์, 2558: 8) ซึ่งพื้นฐานจากวัฒนธรรมทางดนตรีของชาวยุโรปกับโน้ตและลีลาจังหวะของชนพื้นเมืองแอฟริกัน ทำให้เกิดเป็นลักษณะทางดนตรีแบบใหม่ที่มีความซับซ้อนทางจังหวะ (Megill, 1989: 2)

“เปียโน” เป็นเครื่องดนตรีที่มีศักยภาพในการบรรเลงได้หลายแนวเสียงพร้อมกันโดยอาศัยบทบาทของมือขวาและมือซ้ายตามหน้าที่ทางดนตรีซึ่งทำให้เกิดความหลากหลายทางเสียงประสานทั้งในการบรรเลงเดี่ยวและการบรรเลงในวง (Stevenson, 2016: 44) ด้วยลักษณะเด่นของเปียโนที่เป็นเครื่องดนตรีประเภทคีย์บอร์ด ทำให้นักดนตรีสามารถมองเห็นภาพรวมของเสียงและมีการเกิดเสียงที่ง่ายจากการกดลิ้น คีตกวีแทบทุกคนจึงเลือกใช้เปียโนเป็นเครื่องมือในการประพันธ์เพลงซึ่งเป็นผลสำเร็จมาจากการทดลองผสมปรุงแต่งเสียงจากเปียโนแทบทั้งสิ้น เปียโนจึงเป็นที่ยอมรับในฐานะมารดาผู้ให้กำเนิดดนตรี หรือ Mother of Music (ไชแสง ศุขะวัฒน์, 2554: 100) ด้วยความได้เปรียบทางศักยภาพเครื่องดนตรีที่มีความสมบูรณ์แบบในตนเอง จากความสามารถในการย่อกลุ่มเสียงประสานและเล่นแนวทำนองได้พร้อมกัน ทำให้เปียโนกลายเป็นเครื่องดนตรีชนิดแรกๆที่สร้างสรรค์วิธีการเล่นในรูปแบบดนตรีแจ๊ส และมีบทบาทอยู่ในดนตรีแจ๊สทุกยุคสมัย ผ่านกระบวนการวิวัฒนาการทางเทคนิคอย่างต่อเนื่องตั้งแต่การใช้จังหวะซัด (syncopation) ในบทเพลงประเภทแร็กไทม์ (Ragtime) ไปจนถึงการผสมผสานลีลาจังหวะของดนตรีรูปแบบอื่นๆเช่น ร็อก (Rock) หรือ ละติน (Latin) เข้ากับดนตรีแจ๊ส จนเกิดเป็นดนตรีแจ๊สแบบฟิวชั่น (Fusion Jazz) ในยุคปัจจุบัน (ประทักษ์ ใฝ่ศุภการ, 2557: 8-27) การเล่นเปียโนแจ๊สจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาองค์ประกอบสองด้านคือ ด้านการอิมโพรไวส์ซึ่งเป็นองค์ประกอบของดนตรีแจ๊สที่มีความสำคัญที่สุด (ธีรัช เล่าห์วีระพานิช, 2562: 2) และด้านเทคนิคเสียงประสานที่ถือเป็นจุดเด่นของการเล่นเปียโน

วิธีการศึกษาดนตรีแจ๊สแบบดั้งเดิมมาจากการถ่ายทอดทางความคิดของนักดนตรีแจ๊สผู้มีประสบการณ์ สุนักดนตรีผู้เริ่มต้นโดยใช้บทเพลงมาตรฐานเป็นสื่อ (กมลธรรม เกื้อบุตร, 2564: 430) และเป็นแนวคิดที่มีอิทธิพลมาจนถึงการศึกษาดนตรีแจ๊สในปัจจุบัน ซึ่งยังคงมีงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดการเล่นดนตรีของศิลปินแจ๊สชั้นนำ เพื่อทำความเข้าใจถึงเทคนิคเฉพาะ อันสามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบในการฝึกฝนการสอน จนถึงการพัฒนาเป็นแบบฝึกหัดที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถศึกษาและเล่นตามแนวทางของศิลปินได้ ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ รัตนะ วงศ์สรรเสริญ (2555: 1-5) ในหัวข้อ “การสร้างแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนกรณีศึกษาเพลง Passion Dance ของ แมคคอยไทเนอร์” ที่มีการรวบรวมลักษณะการจับคอร์ดและวิธีการเลือกใช้โน้ตในการอิมโพรไวส์ภายในบทเพลงมาเป็นต้นแบบในการสร้างแบบฝึกหัดเพื่อเป็นอีกแนวทางเลือกสำหรับการประยุกต์ในการเล่นเปียโนแจ๊ส และงานวิจัยของFarrugia (2020: 1-3) ในหัวข้อ “การสร้างบทเพลงฝึก 5 บท สำหรับเปียโนแจ๊ส” ด้วยการนำวิธีที่เป็นลักษณะเด่นในการอิมโพรไวส์ของนักเปียโนแจ๊สที่มีชื่อเสียงอย่าง บัด พาว, บิลล์ อีแวนส์, วินตัน เคลลี และแมคคอย ไทเนอร์ มาเป็นพื้นฐานในการสร้างบทเพลง

ฝึกที่ช่วยให้ผู้เรียนได้แนวทางในการอิมโพรไวส์จากแนวคิดของศิลปินดังกล่าว ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้ล้วนเกิดจากแรงบันดาลใจในการศึกษาแนวคิดการเล่นดนตรีจากความชื่นชอบในตัวศิลปินต้นแบบไปสู่การวิเคราะห์และลอกเลียนแบบเพื่อให้ได้แนวคิดสำหรับการฝึกฝนจนเกิดเป็นแบบฝึกหัดสำหรับการเล่นดนตรี

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกหัดดนตรีแจ๊ส พบว่าเป็นการศึกษาแนวทางการเล่นดนตรีแจ๊สของศิลปินต้นแบบที่มุ่งเน้นไปในทางการศึกษาเทคนิคขั้นสูงเป็นส่วนมาก ซึ่งเป็นเทคนิคที่ศิลปินแจ๊สชั้นนำมาักเลือกใช้เพื่อสร้างอัตลักษณ์ ที่ต้องอาศัยความเข้าใจแนวคิดพื้นฐานอย่างลึกซึ้งในการศึกษา ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนในระดับต้นถึงระดับกลาง ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยของ ปองภพ สุกิตติวงศ์ และ ญัฐวุฒิ บริบูรณ์วิริย์ (2557: 183-184) ในการวิจัยเรื่อง “การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีเพื่อพัฒนาทักษะจิตปฏิภาณดนตรีแจ๊สในคิตลักษณ์บลูส์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต” พบความคิดเห็นที่มีความสอดคล้องกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดนตรีแจ๊สว่าในการเรียนดนตรีแจ๊สต้องมีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา เชื่อมโยง และกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ฐานความรู้ในการสร้างสรรค์การอิมโพรไวส์ และเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตนเองและสร้างเป้าหมายในการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ และในงานวิจัยของ Ceulemans (2013: 10-25) ในเรื่อง “การศึกษาวิธีการสอนดนตรีแจ๊สในเรื่องบทเรียนและความยากลำบากในการสอนดนตรีที่มาจากประเพณีแบบมุขปาฐะ” พบว่าผู้เรียนในบางรายยังขาดพื้นฐานความรู้ด้านดนตรีแจ๊สที่มั่นคง และกระบวนการที่ยากที่สุดในการสอนดนตรีแจ๊สคือการสอนเทคนิคการอิมโพรไวส์ จากผลสำรวจวิธีการเรียนรู้ดนตรีแจ๊สของผู้เรียนแต่ละบุคคล พบความคิดเห็นของผู้เรียนที่สอดคล้องกันว่า ความสามารถในการได้ยินและเข้าใจเสียงเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์

ปีจี อแดร์ เป็นนักเปียโนแจ๊สชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียงด้านการใช้เทคนิคที่ไพเราะและเรียบง่าย อแดร์ไม่เน้นเทคนิคที่ซับซ้อน แต่ให้ความสำคัญกับอารมณ์และความงามของท่วงทำนอง นักวิจารณ์ดนตรีหลายคนยกย่องว่าอแดร์มี “สัมผัสทางดนตรีที่อ่อนโยน และการถ่ายทอดเรื่องราวผ่านบทเพลงอย่างจริงจัง” (AdairMusicGroup, 2023, น.) เทคนิคการเล่นเปียโนแจ๊สของอแดร์จึงเหมาะสำหรับใช้เป็นต้นแบบในการเรียนรู้แจ๊สในระดับเบื้องต้นจนถึงระดับกลาง เนื่องจากช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการเล่นเปียโนแจ๊สได้โดยไม่รู้สึกว่าดนตรีแจ๊สเป็นเรื่องยากเกินไป

ภาพที่ 1 ปีจี อแดร์ (Adair Music Group, ไม่ปรากฏ, น.)

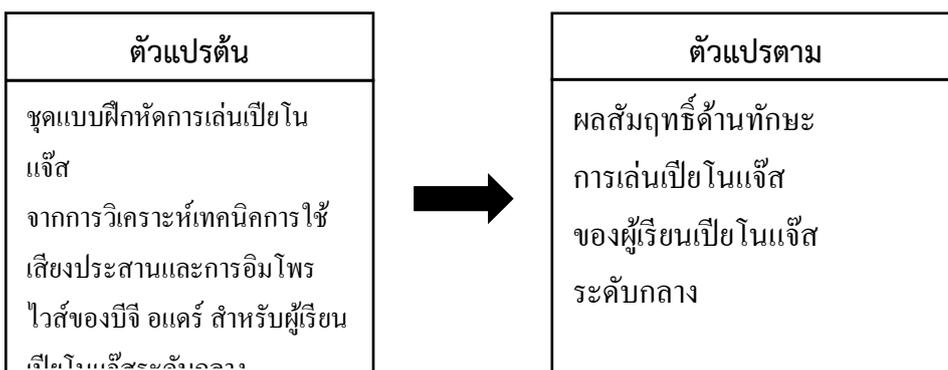
ในการวิเคราะห์ระดับผู้เรียนเปียโนแจ๊ส ผู้วิจัยได้นำแนวทางการจัดระดับของ The Associated Board of the Royal Schools of Music (ABRSM) ซึ่งเป็นสถาบันดนตรีที่มีการสอนด้านเปียโนแจ๊สที่มีหลักสูตรที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล เพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาองค์ประกอบของแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับทักษะของผู้เรียน พบว่าภายในหลักสูตรได้มีการจัดระดับผู้เรียนเป็นลำดับขั้น แบ่งออกเป็น 5 เกรด ได้แก่ เกรด1-2 เป็นการสอนผู้เรียนระดับต้นที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจพื้นฐานของคอร์ด และการอิมโพรไวส์ในรูปแบบง่ายๆด้วยบันไดเสียงพื้นฐาน เกรด3-4 เป็นการสอนผู้เรียนระดับกลางที่เน้นการพัฒนาทักษะที่ลึกขึ้น เช่นการสร้างวลีดนตรีที่มีโครงสร้าง การใช้เทคนิคเสียงประสานแบบเชลล์ (shell voicing) หรือ คอร์ดที่มีส่วนขยาย (extension) และเกรด 5 เป็นการสอนผู้เรียนระดับสูงที่มีการสอนเทคนิคที่ซับซ้อน เช่นการใช้โน้ตดัดแปลง (altered) การเปลี่ยนเสียงประสาน (reharmonization) และการพัฒนาการอิมโพรไวส์อย่างมีเอกลักษณ์ภายใต้โครงสร้างที่ชัดเจน (ABRSM, 2023: 33-53) แนวทางการสอนดังกล่าวสะท้อนถึงหลักการสำคัญของการเรียนดนตรีแจ๊สที่มีการปลูกฝังความเข้าใจในพื้นฐานโครงสร้างดนตรีแจ๊สทั้งการสร้างสรรค์ทำนองอิมโพรไวส์และเทคนิคเสียงประสาน ซึ่งสอดคล้องกับเทคนิคการเล่นเปียโนแจ๊สของบีจี อแตร ที่มีจุดเด่นด้านความไพเราะ การใช้เสียงประสานได้อย่างมีศิลปะแต่เรียบง่าย มีแนวคิดการเล่นดนตรีที่เป็นระบบที่แฝงด้วยเทคนิคสำคัญต่างๆที่ใช้ในการเล่นเปียโนแจ๊ส ผลงานของแตรจึงไม่เพียงเหมาะสำหรับการรับฟังเท่านั้น แต่ยังสามารถนำมาใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาเป็นแบบฝึกหัดที่ช่วยสร้างความเข้าใจในเชิงทฤษฎีและช่วยพัฒนาทักษะการใช้เสียงประสานและการอิมโพรไวส์ให้กับผู้เรียนตั้งแต่ระดับต้นจนถึงระดับกลางได้

จากข้อเท็จจริงข้างต้น จึงนำไปสู่แนวคิดในการวิจัยเรื่อง “การสร้างชุดแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สจากการวิเคราะห์เทคนิคการใช้เสียงประสานและการอิมโพรไวส์ของบีจี อแตร สำหรับผู้เรียนเปียโนแจ๊สระดับกลาง” เพื่อสร้างเป็นแบบฝึกหัดที่มีความเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนระดับกลางและมีคุณภาพที่จะนำไปใช้ในการฝึกทักษะการเล่นเปียโนแจ๊สของผู้เรียนได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างชุดแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สด้วยแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์เทคนิคการเล่นเปียโนแจ๊สของบีจี อแตร สำหรับผู้เรียนเปียโนแจ๊สในระดับกลาง
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเปียโนแจ๊สด้วยชุดแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สจากการวิเคราะห์เทคนิคการใช้เสียงประสานและการอิมโพรไวส์ของ บีจี อแตร สำหรับผู้เรียนเปียโนแจ๊สระดับกลาง

กรอบแนวคิด

ระเบียบและวิธีดำเนินการวิจัย

ประเภทของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างชุดแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สโดยอิงจากการวิเคราะห์เทคนิคเสียงประสาน (Harmony Techniques) และการอิมโพรไวส์ (Improvisation) ของ บีจี อแดร์ (Beegie Adair) ศิลปินเปียโนแจ๊สชั้นนำที่มีสไตล์เฉพาะตัวโดดเด่นในด้านการเรียบเรียงเสียงประสานอย่างมีศิลปะ และความละเอียดละเมียดในเชิงจังหวะ (Rhythmic Phrasing) งานวิจัยนี้มีเป้าหมาย 3 ประการคือ

1. เพื่อวิเคราะห์เทคนิคการใช้เสียงประสานและการอิมโพรไวส์ของบีจี อแดร์
2. เพื่อสร้างชุดแบบฝึกหัดเปียโนแจ๊สระดับกลางจากการวิเคราะห์เทคนิคการใช้เสียงประสานและการอิมโพรไวส์รูปแบบการวิจัยถูกออกแบบเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะวิเคราะห์ผลงานต้นฉบับ ระยะสร้างและพัฒนาแบบฝึกหัด และ ระยะทดลองใช้แบบฝึกหัดกับกลุ่มเป้าหมายและประเมินผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เรียนเอกเปียโนแจ๊สในระดับอุดมศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ทั้งหมดจำนวน 6 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เรียนจำนวน 6 คน ซึ่งผ่านเกณฑ์คัดเลือกด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เงื่อนไขดังนี้ มีประสบการณ์การเรียนเปียโนแจ๊ส มีความรู้ทฤษฎีดนตรีสากลพื้นฐาน สามารถอ่านโน้ตและคอร์ด และยินดีเข้าร่วมกิจกรรมตลอดช่วงเวลาทดลองใช้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ชุดแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊ส (Jazz Piano Exercise)

แบบฝึกหัดที่สร้างขึ้นมีทั้งหมด 7 ชุด ออกแบบตามลำดับความยากง่าย และสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้แบบลำดับขั้น (Scaffolding Learning) โดยครอบคลุม การฝึกเสียงประสานแบบ Triad ถึง Tension เสียง การฝึก shell voicing lock hand voicing tritone substitution การฝึก Improvisation โดยใช้แนวคิดการแปรทำนอง C variation การใช้โน้ตในและนอกคอร์ด

แบบฝึกหัดทั้งหมดได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีแจ๊ส ได้รับคะแนนความเหมาะสมรวมเฉลี่ย 4.83 (จากคะแนนเต็ม 5)

3.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ถูกออกแบบเพื่อประเมินผลเชิงทักษะของผู้เรียน คือ ด้านการใช้เสียงประสาน กับด้านอิมโพรไวส์ และความสามารถภาพรวม ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดจาก Cronbach's Alpha ได้ค่าเท่ากับ 0.94

3.3 แบบแบบสอบถามความเห็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือ ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพภายหลังการฝึก

4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

4.1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความยินยอมเข้าร่วมวิจัยจากผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างและแจ้งวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ของแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สกับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างและวิธีการประเมินทักษะการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่าง

4.2. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่าง ในคาบแรกของการเรียน จำนวน 1 ชั่วโมง

4.3. บันทึกคะแนนที่ประเมินได้จากการทดสอบก่อนเรียนเพื่อนำไปเป็นข้อมูลเปรียบเทียบกับผลการทดสอบหลังเรียน

4.4. ดำเนินการสอนและมอบหมายงานให้ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างฝึกฝนตามชุดแบบฝึกหัดเปียโนแจ๊สของผู้วิจัย 7 บท ประกอบด้วยชุดแบบฝึกหัดการใช้เสียงประสาน 4 บท และชุดแบบฝึกหัดการอิมโพรไวส์ 3 บท โดยใช้เวลาเรียน 2 สัปดาห์ รวมระยะเวลาเรียนทั้งหมด 14 สัปดาห์ การทดสอบก่อนเรียน 1 สัปดาห์ และทดสอบหลังเรียน 1 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 16 สัปดาห์

4.5. ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบประเมินทักษะของผู้เรียน ในคาบสุดท้ายของการเรียน เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

4.6. ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากแบบประเมินทักษะการปฏิบัติก่อนและหลังการเรียนด้วยชุดแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สจากการวิเคราะห์เทคนิคการเล่นเปียโนแจ๊สและการอิมโพรไวส์ของ บีจี อแดร์ มาสรุปเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลัง ด้วยสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานและอภิปรายผล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ก่อนการทดลอง (Pre-test): ให้ผู้เรียนสอบเล่นบทเพลงในรูปแบบเดิม ระหว่างทดลอง: สังเกตพฤติกรรมการเล่น และจดบันทึกพัฒนาการรายสัปดาห์ และหลังการทดลอง (Post-test): สอบเล่นบทเพลงใหม่ตามชุดฝึก การเก็บข้อมูลดำเนินในห้องเรียนเดี่ยว (Studio) โดยผู้วิจัย

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

6.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยใช้สูตร IOC (Item- Objective Congruence) เพื่อหาค่าความสอดคล้องระหว่างคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์หรือเนื้อหา โดยใช้สูตรดังนี้ (ปราณี หล้าเบญจสะ, 2559: 3)

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนและหลังเรียน (\bar{X}) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ, 2543: 351)

6.3 สถิติที่ใช้ในการหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนทดสอบก่อนและหลังเรียน โดยใช้สูตร ดังนี้ (ภัทรธร บุญยะวาหะ และคณะ, 2019: 216)

6.4 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ Dependent Sample t-test (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 109)

6.5 สถิติที่ใช้ในการหาค่าพัฒนาการสัมพัทธ์ของคะแนนทดสอบก่อนและหลังเรียน โดยใช้สูตรดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552: 266-268)

7. จริยธรรมในการวิจัย

การดำเนินการทั้งหมดผ่านการยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างโดยสมัครใจ และได้รับการอนุมัติจากอาจารย์ประจำหลักสูตร สถาบันต้นสังกัด ผู้วิจัยยึดหลักจริยธรรมในการวิจัยในมนุษย์ ได้แก่ การเคารพความสมัครใจ การไม่เปิดเผยชื่อ และการนำข้อมูลไปใช้เฉพาะในการศึกษาเท่านั้น

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างชุดแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สจากการวิเคราะห์เสียงประสานและการอิมโพรไวส์ของ บีจี อแดร์ สำหรับผู้เรียนเปียโนแจ๊สระดับกลาง มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สจากแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์เทคนิคการเล่นเปียโนแจ๊สของ บีจี อแดร์ สำหรับผู้เรียนเปียโนแจ๊สในระดับกลาง และเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเปียโนแจ๊สด้วยแบบฝึกหัด โดยใช้ผู้เรียนเอกเปียโนแจ๊

สในระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาปฏิบัติเครื่องมือเอก ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 รวมทุกชั้นปี จำนวนทั้งหมด 6 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ชุดแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สจากการวิเคราะห์เทคนิคการใช้เสียงประสานและการอิมโพรไวส์ของบีจี อแตร สำหรับผู้เรียนเปียโนแจ๊สระดับกลาง

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เทคนิคการเล่นเปียโนแจ๊สของบีจี อแตร เพื่อนำมาสร้างเป็นชุดแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊ส โดยสร้างเป็นแบบฝึกหัดทั้งหมด 7 บท ได้แก่ 1.Major/Minor – Diminished on Pedal 5 2.Shell Voicing Stride with Close Harmony 3.Tritone Substitution Approach Chord 4.Major/Minor-Diminished7 Chord Locked Hands 5.Variation Improvise By Using Chordtone. 6.Target Note Improvise By Using Chord Scale to Chordtone และ 7.Target Note Improvise By Using Enclosure/Chromatic Approach to Chordtone โดยแต่ละบทใช้เวลาเรียน 2 สัปดาห์ รวม 14 สัปดาห์ และการทดสอบก่อนและหลังเรียนอีก 2 สัปดาห์ รวมระยะเวลาทั้งหมด 16 สัปดาห์ ใช้เวลาครั้งละ 60 นาที

ภาพที่ 2 QR Code สำหรับเข้าถึงชุดแบบฝึกหัด

2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ผู้วิจัยทางการเรียนเปียโนแจ๊สด้วยแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สจากการวิเคราะห์เทคนิคการใช้เสียงประสานและการอิมโพรไวส์ของบีจี อแตร สำหรับผู้เรียนเปียโนแจ๊สระดับกลาง

ภายหลังจากดำเนินการสอนด้วยชุดแบบฝึกหัดเปียโนแจ๊สของผู้วิจัย 7 บท รวมระยะเวลาเรียนทั้งหมด 14 สัปดาห์ กับการทดสอบก่อนเรียน 1 สัปดาห์ และทดสอบหลังเรียน 1 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 16 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เปรียบเทียบก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกหัด จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และนำเสนอทั้งในแบบภาพรวม การวิเคราะห์แยกเป็นรายประเด็นจนถึงการวิเคราะห์ผู้เรียนแยกรายบุคคล สรุปผลได้ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ผลรวม

ตารางที่ 1 ผลรวมจากการประเมินทักษะการเล่นเปียโนแจ๊สก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สจากการวิเคราะห์เสียงประสานและการอิมโพรไวส์ของบีจี อแตร สำหรับผู้เรียนเปียโนแจ๊สระดับกลาง

คะแนนทดสอบ	จำนวนผู้เรียน	คะแนนเต็ม	ผลการทดสอบ					
			\bar{X}	ผลต่างค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับคุณภาพ	t Stat	P(T<=t) one-tail
ก่อนเรียน	6	50	19.33	19.84	6.89	ปรับปรุง	-4.82	0.0024
หลังเรียน	6	50	39.17		11.55	ดี		

เมื่อพิจารณาที่ค่า P-value one-tail ที่ 0.0024 พบว่ามีค่าน้อยกว่า 0.05 กล่าวคือ P-value \leq 0.05 รวมถึงค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนอยู่ที่ 39.17 ในระดับดี ซึ่งมากกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนที่อยู่ 19.33 ที่อยู่ในระดับปรับปรุง และเมื่อนำผลการทดลองก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกหัดมาเปรียบเทียบ พบว่ามีค่า t

เท่ากับ -4.82 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียน มากกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 การวิเคราะห์แยกรายประเด็น

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนและหลังเรียน แยกเป็นรายประเด็น

ประเด็นในการประเมินทักษะการเล่นเปียโนแจ๊ส	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน			หลังเรียน			t Stat	P (T<=t) one-tail
		\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ		
1.ความเข้าใจในแนวคิดเทคนิคเสียงประสานรูปแบบต่างๆ	5	2.17	0.98	พอใช้	4.50	0.84	ดีเยี่ยม	-5.53	0.00
2.ความเข้าใจในแนวคิดเทคนิคการอิมโพรไวส์	5	2.50	0.84	ดี	4.50	0.84	ดีเยี่ยม	-5.48	0.00
3.ความสามารถในการเล่นเสียงประสานรูปแบบต่างๆของเปียโนแจ๊ส	5	2.00	0.89	พอใช้	3.83	1.17	ดีมาก	-3.38	0.01
4.ความสามารถในการอิมโพรไวส์จากการพัฒนาทำนองหลัก	5	2.00	0.89	พอใช้	4.00	1.26	ดีมาก	-5.48	0.00
5.การสร้างทำนองใหม่สำหรับการอิมโพรไวส์บนทางคอร์ด	5	2.33	0.82	พอใช้	3.50	1.38	ดีมาก	-2.44	0.0292

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ประเด็นในการประเมินทักษะการเล่นเปียโนแจ๊ส	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน			หลังเรียน			t Stat	P (T<=t) one-tail
		\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ		
6.ความสามารถในการใช้เทคนิคเสียงประสานรูปแบบต่างๆ	5	1.83	0.75	พอใช้	3.67	1.37	ดีมาก	-3.05	0.01

ประกอบการเล่นเปียโนในบทเพลงแจ๊ส									
7.การเลือกใช้เทคนิคด้านเสียงประสานประกอบการเล่นบทเพลงแจ๊สได้เหมาะสม	5	1.33	0.82	ปรับปรุง	3.50	1.64	ดีมาก	-3.08	0.01
8.การเลือกใช้เทคนิคการอิมโพรไวส์ประกอบการเล่นบทเพลงแจ๊สได้เหมาะสม	5	1.67	0.82	พอใช้	3.83	1.47	ดีมาก	-3.99	0.01
9.ความคิดสร้างสรรค์ในการเล่นเปียโนแจ๊ส	5	1.67	0.82	พอใช้	3.67	1.37	ดีมาก	-3.87	0.01
10.ความสามารถภาพรวมในการเล่นเปียโนแจ๊ส	5	1.83	0.75	พอใช้	3.83	1.47	ดีมาก	-4.47	0.00

จากตารางที่ 2 แสดงผลค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการวัดและประเมินทักษะการเล่นเปียโนแจ๊สของผู้เรียนด้วยชุดแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สจากการวิเคราะห์เทคนิคการใช้เสียงประสานและการอิมโพรไวส์ของ บีจี ออเคร์ สำหรับผู้เรียนเปียโนแจ๊สระดับกลาง เมื่อพิจารณาสามารถวิเคราะห์แยกเป็นรายประเด็นได้แก่ ด้านการใช้เสียงประสานและด้านการอิมโพรไวส์และด้านภาพรวมทักษะการเล่นเปียโนแจ๊ส สรุปได้ดังนี้

1.2.1 ประเด็นด้านการใช้เสียงประสาน

ข้อ 1.ความเข้าใจในแนวคิดเทคนิคการใช้เสียงประสานรูปแบบต่างๆหลังเรียนมีผลค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.84) อยู่ในระดับดีเยี่ยม ซึ่งมากกว่าผลค่าเฉลี่ยจากก่อนเรียน (\bar{X} = 2.17, S.D. = 0.98) ที่อยู่ในระดับพอใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อ 3.ความสามารถในการเล่นเสียงประสานรูปแบบต่างๆของเปียโนแจ๊สหลังเรียนมีผลค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.83, S.D. = 1.17) อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งมากกว่าผลค่าเฉลี่ยจากก่อนเรียน (\bar{X} = 2.00, S.D. = 0.89) ที่อยู่ในระดับพอใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อ 6.การใช้เทคนิคเสียงประสานรูปแบบต่างๆประกอบการเล่นเปียโนแจ๊สหลังเรียนมีผลค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.67, S.D. = 1.37) อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งมากกว่าผลค่าเฉลี่ยจากก่อนเรียน (\bar{X} = 1.83, S.D. = 0.75) ที่อยู่ในระดับพอใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อ 7.การเลือกใช้เทคนิคด้านเสียงประสานประกอบการเล่นเปียโนแจ๊สได้อย่างเหมาะสม หลังเรียนมีผลค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.50, S.D. = 1.64) อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งมากกว่าผลค่าเฉลี่ยจากก่อนเรียน (\bar{X} = 1.33, S.D. = 0.82) ที่อยู่ในระดับปรับปรุงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.2.2 ประเด็นด้านการอิมโพรไวส์

ข้อ 2. ความเข้าใจในแนวคิดเทคนิคการอิมโพรไวส์ หลังเรียนมีผลค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.84) อยู่ในระดับดีเยี่ยม ซึ่งมากกว่าผลค่าเฉลี่ยจากก่อนเรียน (\bar{X} = 2.50, S.D. = 0.84) ที่อยู่ในระดับดี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อ 4. ความสามารถในการอิมโพรไวส์จากการพัฒนาทำนองหลัก

หลังเรียนมีผลค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.00, S.D. = 1.26) อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งมากกว่าผลค่าเฉลี่ยจากก่อนเรียน (\bar{X} = 2.00, S.D. = 0.89) ที่อยู่ในระดับพอใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อ 5. ความสามารถในการสร้างสรรค์ทำนองใหม่สำหรับการอิมโพรไวส์บนทางคอร์ด หลังเรียนมีผลค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.83, S.D. = 1.47) อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งมากกว่าผลค่าเฉลี่ยจากก่อนเรียน (\bar{X} = 1.67, S.D. = 0.82) ที่อยู่ในระดับพอใช้

ข้อ 8. การเลือกใช้เทคนิคการอิมโพรไวส์ประกอบการเล่นเปียโนแจ๊สได้อย่างเหมาะสม หลังเรียนมีผลค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.50, S.D. = 1.38) อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งมากกว่าผลค่าเฉลี่ยจากก่อนเรียน (\bar{X} = 2.33, S.D. = 0.82) ที่อยู่ในระดับพอใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อ 9. ความคิดสร้างสรรค์ในการเล่นเปียโนแจ๊ส
 หลังเรียนมีผลค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.67, S.D. = 1.37) อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งมากกว่าผลค่าเฉลี่ยจากก่อนเรียน (\bar{X} = 1.67, S.D. = 0.82) ที่อยู่ในระดับพอใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.2.3 ด้านภาพรวมทักษะการเล่นเปียโนแจ๊ส (การใช้เสียงประสานร่วมกับการอิมโพรไวส์)

ข้อ 10. ความสามารถภาพรวมในการเล่นเปียโนแจ๊ส
 หลังเรียนมีผลค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 3.83, S.D. = 1.47) อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งมากกว่าผลค่าเฉลี่ยจากก่อนเรียน (\bar{X} = 1.83, S.D. = 0.75) ที่อยู่ในระดับพอใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพิ่มเติมแยกเป็นรายบุคคลเพื่อแสดงรายละเอียดเชิงลึกเกี่ยวกับพัฒนาการของผู้เรียนทั้ง 6 คน เพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างของผลลัพธ์ รวมถึงปัจจัยเฉพาะของแต่ละบุคคลที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางการเรียนรู้จนถึงความสามารถทางทักษะการเล่นเปียโนแจ๊ส โดยสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลรวมการเปรียบเทียบพัฒนาการก่อนและหลังเรียนแบบแยกรายบุคคล

ผู้เรียน	คะแนนเดิม	คะแนนก่อนเรียน	ระดับคุณภาพ	คะแนนหลังเรียน	ระดับคุณภาพ	คะแนนพัฒนาการ (ร้อยละ)	ระดับพัฒนาการ
ผู้เรียนที่ 1	50	20	ปรับปรุง	49	ดีเยี่ยม	97	สูงมาก
ผู้เรียนที่ 2	50	13	ปรับปรุง	25	พอใช้	32	กลาง
ผู้เรียนที่ 3	50	26	พอใช้	43	ดีมาก	71	สูง
ผู้เรียนที่ 4	50	15	ปรับปรุง	24	พอใช้	26	กลาง
ผู้เรียนที่ 5	50	29	พอใช้	46	ดีเยี่ยม	81	สูงมาก
ผู้เรียนที่ 6	50	13	ปรับปรุง	48	ดีเยี่ยม	95	สูงมาก

การวิเคราะห์ผลรายบุคคล

สรุปผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพรายบุคคล

ตารางที่ 4 แสดงคะแนนพัฒนาการรวมของผู้เรียนทั้ง 6 ราย และสรุปผลการเรียนรู้ที่ปรากฏหลังการฝึกด้วยชุดแบบฝึกทั้ง 7 บท โดยพิจารณาจากคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนในแต่ละด้าน ได้แก่ การใช้เสียงประสานและการอิมโพรไวส์

ผู้เรียน	พัฒนาการรวม (%)	สรุปผลการเรียนรู้

1	97	พัฒนาการสูงมาก มีวินัยในการฝึกซ้อม จุดอ่อนด้านการสร้างทำนองใหม่ในการอิมโพรไวส์ แต่โดยรวมมีพัฒนาการชัดเจน
2	32	พัฒนาการปานกลาง ขาดการฝึกซ้อมสม่ำเสมอ อิมโพรไวส์ยังไม่คล่อง แต่เข้าใจแนวคิดเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน
3	71	พัฒนาการสูง ฝึกซ้อมสม่ำเสมอ เข้าใจแนวคิดดี แต่ยังไม่คล่อง มีข้อจำกัดในด้านการฝึกเสียงประสานที่ซับซ้อน
4	26	พัฒนาการปานกลาง พอเข้าใจแนวคิด แต่อิมโพรไวส์และเสียงประสานยังไม่คล่อง มีความก้าวหน้าในความเหมาะสมของการเลือกใช้เทคนิค
5	81	พัฒนาการสูงมาก มีพื้นฐานแน่น แต่ยังขาดความคล่องแคล่วในบางเทคนิค มีพัฒนาการเด่นทั้งด้านเทคนิคและความเข้าใจ
6	95	พัฒนาการสูงมาก ฝึกซ้อมสม่ำเสมอ เข้าใจแนวคิดดี มีข้อผิดพลาดเล็กน้อยในด้านการเลือกเทคนิค แต่ภาพรวมดีมาก

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การสร้างชุดแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สจากการวิเคราะห์เทคนิคการใช้เสียงประสานและการอิมโพรไวส์ของบีจี อแอนด์ สำหรับผู้เรียนเปียโนแจ๊สระดับกลาง พบว่าชุดแบบฝึกหัดสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางทักษะการเล่นเปียโนแจ๊สของผู้เรียนเปียโนแจ๊สระดับกลางได้ โดยผลจากการวัดผลสัมฤทธิ์ด้วยแบบประเมินทักษะการเล่นเปียโนแจ๊สจากผู้เรียนเปียโนแจ๊สระดับอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ที่ 19.33 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ที่ 39.17 มีค่า t เท่ากับ -4.82 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนเปียโน แจ๊สด้วยชุดแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สจากการวิเคราะห์เทคนิคการใช้เสียงประสานและการ อิมโพรไวส์ของบีจี อแอนด์ มีผลสัมฤทธิ์ทางทักษะการเล่นเปียโนแจ๊สหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานหลักที่ผู้วิจัยตั้งไว้ เนื่องจากในขั้นตอนการสร้างแบบฝึกหัด ผู้วิจัยได้มีการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกหัดทางดนตรีที่มีการวางแนวทางสำหรับการฝึกฝนอย่างเป็นระบบที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และปฏิบัติตามได้จริงนอกเหนือจากการเรียนด้วยทฤษฎีเพียงอย่างเดียว จนเกิดเป็นเครื่องมือคุณภาพที่จะช่วยในการกำหนดกิจกรรมสำหรับการฝึกซ้อมอย่างมีเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพในด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางทักษะการเล่นเปียโนแจ๊ส ด้วยวิธีการที่ให้ผู้เรียนรู้และพัฒนาทักษะไปตามระดับความสามารถของตน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Kordis, 2012: 37-50) ที่ได้เสนอวิธีการสอนการอิมโพรไวส์และการปฏิบัติสำหรับการฝึกซ้อมของชาร์ลี บานาคอส จากผลการศึกษาพบว่าการฝึกซ้อมทางเทคนิคอย่างสม่ำเสมอและการพัฒนาทักษะการได้อินจะเป็นสิ่งสำคัญที่จะติดตัวผู้เรียนไปและเป็นประโยชน์ในการเล่นดนตรีแจ๊ส สอดคล้องกับ (Campillo, 2013: 79) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับนิสัยการฝึกซ้อมที่มีประสิทธิภาพของนักเปียโนแจ๊สและการประยุกต์ใช้กับนักดนตรีทุกแขนง จากการศึกษาพบว่าในการเล่นเปียโนแจ๊สจำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ซึ่งมาจากประสบการณ์การฝึกฝนที่มีจุดมุ่งหมายและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการปฏิบัติตามกิจกรรมอย่างเข้มงวดจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุได้ตามเป้าหมาย สอดคล้องกับ (Farrugia, 2020: 4) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างบทเพลงฝึกสำหรับเปียโนแจ๊ส 5 บทเพลง และพบว่าในการเล่นฝึกทักษะเปียโนแจ๊สจำเป็นต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจในด้านทำนอง จังหวะ การใช้ภาษาทางดนตรี เพื่อนำแนวคิดเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้เป็นการอิมโพรไวส์ในแบบของตนเอง และต้องมีการมุ่งเน้นทางกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาด้านทักษะความสามารถทางการได้อินของผู้เรียน สอดคล้องกับ (ศิริพงษ์ สมบูรณ์, 2558: 42) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกหัดการแก้ไขปัญหาคาดการณ์และการกดนิ้วที่ไม่สัมพันธ์กันของการเล่นคลาริเน็ต พบว่าแบบฝึกหัดสามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการประสานงานระหว่างการตัดสินใจและการกดนิ้วได้

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อย่างไรก็ตามในงานวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างบางคนไม่เคร่งครัดในการปฏิบัติตามรายละเอียดในการซ้อมที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนาที่ค่อนข้างช้า ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการใช้แบบฝึกหัด สอดคล้องกับ (ซุติพงษ์ กองแก้ว, 2560: 53) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกทักษะการปฏิบัติรวมวง ด้วยบทเพลงคอรอล ของโยฮัน เซบาสเตียน บาค สำหรับเครื่องลมทองเหลืองในวงโยทวาทิต พบว่า ทักษะการปฏิบัติรวมวงระหว่าง กลุ่มทดลองที่ใช้แบบฝึกทักษะการปฏิบัติรวมวง ด้วยบทเพลงคอรอลของโยฮัน เซบาสเตียน บาค สูงกว่า กลุ่มควบคุม อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05 อย่างไรก็ตาม แบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบฝึกที่ต้องใช้เวลาในการฝึกฝนนานหลายสัปดาห์ และพบว่า มีปัจจัยแวดล้อมอื่นๆที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนใจน้อยลงในระหว่างการฝึกซ้อม แต่จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าตัวแบบฝึกทักษะดังกล่าวมีคุณภาพและสามารถดึงดูดความสนใจในการฝึกซ้อมของนักเรียนได้ เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ยังคงนำแบบฝึกหัดมาใช้ฝึกซ้อมเมื่อมีเวลาว่าง

จะเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่สูงขึ้นนั้น เกิดขึ้นจากการวางแผนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบของผู้สอน ไม่ว่าจะเป็นด้านการวางเนื้อหาที่น่าสนใจและเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเห็นถึงประโยชน์ที่ได้จากการฝึกซ้อมอย่างมีวินัยโดยใช้ศิลปินต้นแบบในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน โดยทั้งหมดล้วนมีส่วนในการช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ (McClelland, 1987: 23) ที่ให้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจไว้ว่า ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นจากความต้องการใช้พยายามของบุคคลในระดับที่พอประมาณ ไม่ง่ายเกินไปจนไม่ท้าทายหรือยากเกินการควบคุม และเห็นประโยชน์จากความสำเร็จที่เกิดขึ้นหลังความพยายามนั้น และสอดคล้องกับ (Geen, 1995: 115-116) ที่ให้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจไว้ว่า ส่วนหนึ่งในแรงจูงใจที่มีส่วนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มาจากสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการเลียนแบบ หรือการเห็นแบบอย่างที่ดี เป็นหนึ่งในวิธีการที่ช่วยสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนได้ ทั้งในด้านการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เพื่อความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ จนถึงแรงจูงใจเพื่อสถานะและเกียรติยศในการได้รับการยอมรับจากสังคม ซึ่งมีบุคคลต้นแบบในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. ในการพัฒนาทักษะด้านการเล่นเปียโนแจ๊สด้วยชุดแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สจากการวิเคราะห์เทคนิคการใช้เสียงประสานของบีจี อแตร จำเป็นต้องให้ผู้เรียนฝึกฝนให้ครบทั้ง 7 บท ก่อนเพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เวลาทั้งหมด 14 สัปดาห์ ซึ่งเป็นระยะเวลาสั้นก่อนถึงขั้นตอนการประเมินทักษะเพื่อวัดระดับผลสัมฤทธิ์ จากการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะเกิดความเบื่อหน่ายและลืมนเนื้อหาที่ได้เรียนมาในบทก่อนหน้า ดังนั้นในการสร้างแบบฝึกหัดการเล่นเปียโนแจ๊สควรเพิ่มแบบฝึกหัดทบทวนท้ายบทสำหรับแต่ละหัวข้อก่อนขึ้นเนื้อหาใหม่ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ทบทวนและทบทวนความรู้อย่างสม่ำเสมอ

2. ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้เรียนบางรายขาดพื้นฐานทางเปียโนคลาสสิก ส่งผลให้ขาดทักษะในการอ่านโน้ตดนตรี ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการฝึกปฏิบัติตามแบบฝึกหัดที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยทักษะการอ่านโน้ตในระดับสูง ดังนั้นในการดำเนินการวิจัย ควรมีการจัดกิจกรรมหรือแนวทางในการพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตของผู้เรียนให้มีความพร้อมก่อนเข้าสู่กระบวนการทดลอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้และลดความคลาดเคลื่อนของผลการศึกษา

3. การวิจัยในครั้งนี้มีข้อจำกัดในด้านการพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์ เนื่องจากเป็นการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดและตัวอย่างเพียงบางส่วนจากศิลปิน ซึ่งอาจยังไม่เพียงพอต่อการสร้างคลังภาษาทางดนตรีที่หลากหลายมากพอสำหรับการอิมโพรไวส์ในดนตรีแจ๊ส หากต้องการเน้นด้านการพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์

ในเชิงลึก ควรแยกหัวข้อการพัฒนาทักษะการอิมโพรไวส์โดยเฉพาะออกเป็นอีกส่วนและนำแนวคิดการอิมโพรไวส์ของศิลปินมาใช้เพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนได้คลังภาษาทางดนตรีที่เพียงพอสำหรับการอิมโพรไวส์

ข้อเสนอแนะเพื่องานวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการสร้างแบบฝึกหัดการเล่นดนตรีควรมีแบบฝึกหัดทบทวนท่ายบ สำหรับแต่ละหัวข้อก่อนขึ้นเนื้อหาใหม่ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่ายและเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวทางการเรียนรู้จนสามารถพัฒนาทักษะได้อย่างต่อเนื่อง

2. ควรเพิ่มสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบวิดีโอประกอบแบบฝึกหัด ที่แสดงตัวอย่างการเล่นเครื่องดนตรีตามแบบฝึกหัดเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสังเกตตำแหน่งนิ้ว การใช้จังหวะ ได้อย่างชัดเจนมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถฝึกฝนด้วยตัวเองได้อย่างมั่นใจแม้กรณีที่ไม่สามารถอ่านโน้ตได้อย่างคล่องแคล่ว

3. ควรมีการสร้างแบบฝึกหัดด้วยการวิเคราะห์เทคนิคของศิลปินแจ๊สคนอื่นๆเพิ่มเติม ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้ได้แนวคิดที่หลากหลายมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลธรรม เกือบุด. (2564). พัฒนาการดนตรีแจ๊สในบริบทการศึกษาไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 15(2), 428–442. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/GraduatePSRU/article/view/242311>
- ไชแสง ศุขะวัฒน์. (2554). *สังคีตนิยมว่าด้วยดนตรีตะวันตก* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุดิพงษ์ กองแก้ว. (2560). *การสร้างแบบฝึกหัดทักษะการปฏิบัติรวมวงด้วยบทเพลงคอรอลของโยฮัน เซบาสเตียน บาค สำหรับเครื่องลมทองเหลืองในวงโยธวาทิตระดับมัธยมศึกษาตอนต้น* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. กรุงเทพฯ.
- ธีรัช เลหาวีระพานิช. (2562). *ทฤษฎีดนตรีแจ๊สและการอิมโพรไวส์ = Jazz theory and improvisation* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พิชรดา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธ์. (2543). *สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย = Statistical analysis for research: A step-by-step approach*. กรุงเทพฯ: กิจปรีดาบริสุทธ์.
- ประทักษ์ ใฝ่ศุภการ. (2557). *นักเปียโนแจ๊สชื่อดัง = Renowned jazz pianists* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: อุดมปัญญา.
- ปราณี หล้าเบ็ญสะ. (2559). *การหาคูณภาพของเครื่องมโหรีวัดและประเมิณผล*. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ปองภพ สุกิตติวงศ์, และ ณิชวุฒิ บริบูรณ์วิริย์. (2557). การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีเพื่อพัฒนาทักษะคิดปฏิภาณดนตรีแจ๊สในคิตลัทธิของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 9(2), 174–186. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/OJED/article/view/20319>
- พลวิทย์ โอภาพันธ์. (2558). *โครงการศึกษาวิจัยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมดนตรีแจ๊สในประเทศไทย: รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ = Research on strategic plan for jazz promotion in Thailand*. กรุงเทพฯ: สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม.

- ภัทรธร บุญยะวาหะ, ณัฐรัชชัชชา ปรัชญาล้ำเลิศ, เบญจจิรา บุญเพชร, และ จุฑาภรณ์ สิ้นสมบุญรณทอง. (2562). การเปรียบเทียบประสิทธิภาพวิธีการประเมินค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับการแจกแจงปกติเมื่อข้อมูลมีค่านอกเกณฑ์. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 213–225.
- รัตน์ะ วงศ์สรรเสริญ. (2555). *แบบฝึกหัดการเล่นเปียโน: กรณีศึกษาเพลง Passion Dance ของแมคคอย ไทเนอร์* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. สืบค้นจาก <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/13493>
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพงศ์ สมบูรณ์. (2558). *การสร้างแบบฝึกหัดการแก้ไขปัญหาการตัดลิ้นและการกดนิ้วที่ไม่สัมพันธ์กันของการเล่นคลาริเน็ต: กรณีศึกษาเพลง A Midsummer Night's Dream ท่อน Scherzo โดย Felix Mendelssohn* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. สืบค้นจาก <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/748/1/54701310.pdf>
- ABRSM. (2023). *Jazz piano syllabus: Grade 1–5*. Associated Board of the Royal Schools of Music. <https://abrs.org/sites/default/files/2023-12/jazz-piano-syllabus-grades-1-5.pdf>
- Adair Music Group. (2023). *Beegie Adair bio*. Retrieved from <https://beegieadair.com/bio>
- Adair Music Group. (n.d.). *Beegie Adair* [Photograph]. Retrieved June 2, 2025, from <https://beegieadair.com>
- Campillo, I. S. (2013). *In your own sweet way: A study of effective habits of practice for jazz pianists with application to all musicians* [Master's thesis, Universidad Autònoma de Barcelona].
- Ceulemans, A.-E. (2013). *Jazz education: Methods and difficulties in teaching music derived from an oral tradition*.
- Farrugia, A. S. J. (2020). *Five performance etudes for jazz piano*.
- Geen, R. G. (1995). *Human motivation: A social psychological approach*. Brooks/Cole Publishing Company.
- Kordis, L. (2012). *“Top speed and in all keys”: Charlie Banacos’s pedagogy of jazz improvisation* [Doctoral dissertation, New England Conservatory].
- McClelland, D. C. (1987). *Human motivation*. Cambridge University Press.
- Megill, D. D. (1989). *Introduction to jazz history* (2nd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Stevenson, R. (2016). The interwoven evolution of the early keyboard and Baroque culture. *Musical Offerings*, 7(1), 43–53. <https://digitalcommons.cedarville.edu/musicalofferings/vol7/iss1/4>